

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Ert dnr A2026/00510

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avstyrker förslaget avseende när
tolkavgift ska tas ut och lämnar följande synpunkter.

I den föreslagna bestämmelsen i 3 § förslaget till lagen om tolkavgift anges att om
en myndighet inom ramen för handläggningen av ett ärende har använt tolk med
stöd av 13 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) ska den enskilde som
ärendet rör betala en tolkavgift om han eller hon sammantaget har varit folkbokförd
i Sverige i minst sex år. Av 4 § i förslaget till lagen om tolkavgift anges undantag
för de fall en myndighet inte ska ta ut en tolkavgift.

11 När ska tolkavgift tas ut?

Enligt utredningen saknas det tillräckligt starka skäl för att göra åtskillnad mellan
ärenden som den enskilde initierat och ärenden som andra har initierat.

IVO bedriver tillsyn över hälso- och sjukvården och omsorgen. IVO har gjort
bedömningen att myndigheten kan omfattas av 3 § förslaget till lagen om
tolkavgift, till exempel i ärenden om tillsyn av legitimerad hälso- och
sjukvårdspersonal och vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

IVO:s utredningar vid tillsyn av hälso- och sjukvårdspersonalen syftar till att
utmyнна i beslut med eller utan kritik eller till en anmälan till Hälso- och
sjukvårdens ansvarsnämnd. I allvarliga fall avser IVO:s anmälningar yrkande på
återkallelse av legitimation. En återkallelse av legitimation är en mycket ingripande
åtgärd för den enskilde som därigenom kommer att förhindras att utöva sitt yrke.
Även ett beslut med kritik kan få negativ påverkan för en yrkesutövares möjlighet
att få en anställning inom hälso- och sjukvården. IVO kan utreda dessa ärenden
även om en yrkesutövare inte medverkar i utredningen. En yrkesutövare kan dock
ha uppgifter som han eller hon skulle vilja delge IVO muntligt men kanske avstår
på grund av tolkavgiften, vilket medför att IVO:s ärende inte blir utrett i tillbörlig
omfattning. IVO anser därför att IVO:s utredningar ska vara undantagen
tolkavgiften, på samma sätt som till exempel gäller för brottsutredningar, för att
säkerställa rättssäkerheten för dem som omfattas av IVO:s verksamhet.

Enligt 7 kap 10 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska IVO pröva klagomål mot
hälso- och sjukvården och dess personal. IVO anser att det skulle vara orimligt om
en patient som inte behärskar svenska språket i tillräcklig omfattning för att göra

sig förstådd på svenska och som behöver tolk vid kontakten med hälso- och sjukvården skulle behöva betala en tolkavgift vid ett klagomål på vården och behandlingen.

12 När ska tolkavgift inte tas ut?

IVO anser vidare att det är oklart om de undantag från tolkavgift som räknas upp i 4 § förslaget till lagen om tolkavgift, framför allt punkterna 3-6 och 12, avser IVO:s verksamhet. Detta eftersom IVO:s ärenden direkt kan röra barn och övriga som kommer i kontakt med hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst samt psykiatrisk tvångsvård.

IVO:s ärenden som avser tillsyn av socialtjänsten omfattar ofta barn. IVO anser att samma förutsättningar för anlitan av tolk behöver föreligga vid handläggningen av tillsynsärenden som rör barn som vid ursprungsärendet inom socialtjänsten.

IVO anser även att övriga ärenden som avser tillsyn av socialtjänsten och psykiatrisk tvångsvård ska undantas från tolkavgift. Personer som inte behärskar svenska språket i tillräcklig omfattning för att göra sig förstådda på svenska måste kunna få vända sig till en tillsynsmyndighet med sina synpunkter utan att behöva betala för användning av tolk.

IVO:s inställning

Mot bakgrund av ovanstående anser IVO att det är angeläget att enskilda individer som omfattas av IVO:s utredningar inte ska behöva stå för tolkavgift. Det är oklart vilka konsekvenser förslaget kan få för IVO:s verksamhet och IVO anser att dessa frågor behöver utredas ytterligare. Mot denna bakgrund avstyrker därför IVO förslaget vad gäller när tolkavgift ska tas ut.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören John Ahlberg. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Marie Åberg samt chefsjuristen Karin Lewin deltagit. Inspektören Petra Wikström har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 7 september 2026.